

**Üzleti titok és kutatási
együtműködések: az egyetem és az ipar
együtműködésének problémái a
közalkalmazottak jogállásáról szóló
törvény fényében**

Dr. Molnár István

2014. május 8-9. Herceghalom

Az Irányelv-tervezet megállapítja:

A know-how és üzleti titok visszaélési technikáknak való kitettsége megnőtt és továbbra is nő:

- a) a globalizáció,
- b) a hosszabb ellátási láncok,
- c) az IKT-eszközök fokozott használata stb. miatt.

Az Irányelv-tervezet megállapítja:

2. Nő annak a kockázata is, hogy az ellopott üzleti titkokat harmadik országokban jogsértő termékek előállítására használják fel, amelyek ezt követően megjelennek az uniós piacokon.
3. Az jogi keretek különbözősége hátráltatja a határokon átnyúló K+F-tevékenységet és az innovatív tudás áramlását.

Az Irányelv-tervezet szerinti kezdeményezés célja:

*„annak biztosítása, hogy az európai vállalkozásoknak és kutatóintézeteknek a(z) ...üzleti titkokra alapozott **versenyképessége** megfelelő védelemben részesüljön.”*

A fenti versenyképesség egyik kulcs-eleme a kutatóhely és a vállalat közötti együttműködés.

Az Irányelv-tervezet 3. cikke szerint

„Az üzleti titok felhasználása vagy felfedése jogosulatlannak minősül, amennyiben az üzleti titok jogosultjának beleegyezése nélkül, szándékosan vagy súlyos gondatlanságból valósul meg olyan személy által, aki (...)

c) az üzleti titok felhasználásának korlátozására vonatkozó szerződéses kötelezettséget vagy más kötelezettséget sértett;”

Azonban az Irányelv-tervezet szerint is

„helyénvalónak tűnik ...

meghatározott időszakra korlátozni az üzleti titok védelme érdekében tett intézkedések kezdeményezésének lehetőségét ...”

A tervezet szerinti (7. cikk) elévülési idő: 1, de legfeljebb 2 év attól számítva, hogy a felperes tudomást szerzett, vagy indokolt lett volna, hogy tudomást szerezzen a kereset alapjául szolgáló legutóbbi fejleményről.

A kutatóhely-ipar kapcsolatok természetéről

Az egyetem és külső partnerei projekt-alapon szerveződő kutatási kapcsolataiban potenciálisan felmerülő átfedések:

- a) a végrehajtó humán erőforrás kettős státusa (kutatóhelyi közalkalmazott vs. külsős munkavállaló);
- b) közös kutatási helyszín (bérelt laboratóriumok);

A kutatóhely-ipar kapcsolatok természetéről

- c) azonos állami/EU forrás a finanszírozásra;
- d) azonos vagy átfedő téma, projekt (**EGYETEMI KNOW-HOW SÉRÜLÉKENYSÉGE!**)

Jogi rendezés: a Kjt. összeférhetetlenségre vonatkozó fejezetében rendezi; szerkezete:

- a) összeférhetetlenség a személy azonossága miatt (Kjt 41-43. §§);
- b) összeférhetetlenség a hozzátartozók döntéshozatalban való közreműködése miatt (43/A-B §§);
- c) összeférhetetlenség a feladatellátás hatékonyságának csökkenése miatt (43/C §);
- d) összeférhetetlenség az anyaintézmény üzletileg érzékeny információi miatt (43/D §).

A kérdést a Kjt. az összeférhetetlenségre vonatkozó fejezetében rendezi, amelynek a szerkezete:

A fentiek közül az a) és c) pontok különösen érdekesek a téma szempontjából.

Re a)

„41. § (1) A közalkalmazott nem létesíthet munkavégzésre irányuló további jogviszonyt, ha az a közalkalmazotti jogviszonya alapján betöltött munkakörével összeférhetetlen.

(2) A magasabb vezető, továbbá a pénzügyi kötelezettségvállalásra jogosult közalkalmazott munkakörével, vezető megbízásával összeférhetetlen

b) a munkáltatóéval azonos, vagy ahhoz hasonló tevékenységet is végző, illetve a munkáltatóval rendszeres gazdasági kapcsolatban álló más gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségviselői, felügyelőbizottsági tagság.”

Pl: A tanszékvezető ügyvezetői megbízatása egy tudásközpontban működő cégnél

KIVÉTEL:

a) 41. § (4) bekezdés: egyetem által alapított cég;

b) 41. § (5) bekezdés: spin-off vállalkozás:

*„a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló törvény szerinti költségvetési kutatóhely által foglalkoztatott közalkalmazott **a hasznosító vállalkozásnak** - a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulásával - tagja vagy vezető tisztségviselője lehet, illetve azzal munkavégzésre irányuló további jogviszonyt létesíthet.”*

A spin-off definíciója:

*„Itv. 4. § 6. b) „hasznosító vállalkozás: költségvetési kutatóhelyen - a 20. § alkalmazásában nonprofit kutatóhelyen is - létrejött szellemi alkotások üzleti hasznosítása céljából az ilyen kutatóhely által alapított, illetve részvételével **vagy részesedésével** működő gazdasági társaság;”*

A spin-off definíciója:

A fentiek szerint ha az egyetem részesedik a spin-off eredményéből (pl. licenciadíj), akkor az összeférhetetlenség nem áll fenn.

A FENTIEKKEL A KUTATÓ (MINT A KNOW-HOW-T TÉNYLEGESEN ISMERŐ KULCSFIGURA) SZEMÉLYI AZONOSSÁGÁBÓL SZÁRMAZÓ ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG AZ ESETEK JELENTŐS RÉSZÉBEN KIKÜSZÖBÖLHETŐ.

Továbbá: Az összeférhetetlenségi kifogás előterjesztésére a Kjt. 33/A § (3) bekezdése 1 éves elévülési határidőt állapít meg.

Re b) (Ami a nehézséget és a téma szempontjából az érdekességet okozza.)

*43/D. § (1) A 41-43. §-ban foglaltakon túlmenően a ... a **központi költségvetési intézményként működő kutatóintézeteknél** összeférhetetlen az olyan munkavégzésre irányuló **további jogviszony**, amelynek keretében a közalkalmazottat foglalkoztató **munkáltató üzleti titkát képező módszerek, eljárások, ismeretek, know-how-k alkalmazására, hasznosítására kerülne sor.***

(3) Az (1) bekezdésben megjelölt munkáltatónál foglalkoztatott magasabb vezető, vezető beosztású, illetve témacsoport-vezető közalkalmazott nem lehet tagja, illetve vezető tisztségviselője olyan gazdasági társaságnak, amelynek az őt foglalkoztató munkáltató az alapítója, tagja vagy a munkáltatóval (...) gazdasági kapcsolatban áll.

(Miután ezt fentebb a spin-off-ra már megengedte a jogalkotó, úgy értelmezem, hogy a (3) bekezdés kifejezetten azonos know-how-t alkalmazó cégre vonatkozik.)

Következésképpen:

- a) a személyi összeférhetetlenség kiküszöbölése esetében sem lehet vezető vagy tulajdonos az azonos témában tevékenykedő cégben sok kutató, ami a motiválás szempontjából érdekes probléma;
- b) munkavállaló ilyen esetekben is lehet az érintett, ami nem védi az egyetemi érzékeny tudást a nem kívánt, nem etikus versenytől;

Következésképpen:

- c) a törvény nem enged kivételt a munkáltatói hozzájárulással;
- d) nincs elévülési idő;
- e) a cselekmény beleférhet a Btk. üzleti titok megsértésére irányuló tényállásába;
- f) a jogalkotó nem számol a nyereségmegosztással mint lehetőséggel.

Megoldási lehetőségek:

- a) az átfedő know-how teljes kizárása;
- b) a gazdasági kapcsolatok kizárása az anyaintézménnyel (közös projekt sem);
- c) a közalkalmazotti státus felfüggesztése vagy lemondás (ez nyugaton gyakori);
- d) az üzleti kapcsolatok olyan ismeretekre korlátozása, amelyek nem felelnek meg a know-how kritériumainak (pl. közzétett szabadalmak hasznosítása). **NEM BIZTOS, HOGY EZ VOLT A JOGALKOTÓ AKARATA.**
- e) Open Access tudás hasznosítása/OA folyamatok erősítése???

Hazai viszonyok között egyik megoldás sem optimális.

A Kjt. tematikus összeférhetetlenségre vonatkozó rendelkezései az Irányelv-tervezet fényében

- a) hiányzik az időbeli korlát (elévülés) (7.cikk);
- b) hiányzik a fair nyereségmegosztás mint alternatíva (12. cikk analógia);
- c) hiányzik az intézményi hozzájárulás lehetősége (3. cikk).

Köszönöm a figyelmet!